

VSE: Vraag Specificatie Eisen Broedvogels in de Zoete Rijkswateren

TM : Christiane Sürken
TA : Mervyn Roos

Versie : 1.1
Datum : 20-05-2025
Status : Definitief

Inhoud

1.	Inleiding	2
2.	Opdracht.....	2
3.	Programma van Eisen	2
3.1	Meetlocatie proefvlakken	2
3.2	Meetperiode proefvlakken	3
3.3	Meetsoorten proefvlakken	3
3.4	Meetmethode proefvlakken.....	4
3.3	Transport	5
3.4	Data-opslag.....	5
3.5	Vergunningen	5
3.6	Rapportages	5
3.7	Planning.....	5
Bijlagen:		6
Bijlage 1 – Overzicht ligging telgebieden		6
Bijlage 2 - Lijst van grondeigenaren en of beheerder- Perceel- Broedvogels in de Zoete Rijkswateren		6

1. Inleiding

Om aan de informatiebehoefte vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn binnen RWS te kunnen voldoen dienen broedvogels geteld te worden. De tellingen van de broedvogels worden uitgevoerd als onderdeel van het Landelijk Broedvogelmeetnet. Het Landelijk Broedvogelmeetnet is weer een onderdeel van het zogenaamde Netwerk Ecologische Monitoring (NEM). Het is een formeel samenwerkingsverband tussen Rijkswaterstaat (CIV), het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN), het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en SOVON Vogelonderzoek Nederland. Het meetnet wordt gecoördineerd door SOVON en uitgevoerd door vrijwilligers en door professionele tellers. In deze samenwerking is afgesproken dat de vrijwilligers alle kleine en goed toegankelijke gebieden tellen en de overheid die gebieden telt of laat tellen welke zeer groot en/of moeilijk toegankelijk zijn en waar dus veelal inzet van een boot of vliegtuig noodzakelijk is.

2. Opdracht

Langs de Zoete Rijswateren liggen een flink aantal voor moeras- en watervogels belangrijke gebieden waarbij het niet lukt om deze met behulp van vrijwilligers geïnventariseerd te krijgen. Om te voorkomen dat er ruimtelijk grote hiaten in informatie over de broedvogelbevolking langs de Zoete Rijswateren ontstaat wil Rijkswaterstaat een aantal gebieden jaarlijks of tweejaarlijks professioneel laten inventariseren.

Het jaarlijks inventariseren van twaalf of vijftien van de eenentwintig proefvlakken (zie **tabel 1**) in de Zoete Rijswateren op een selectie van broedvogelsoorten.

- Mocht het in de toekomst lukken om voor één of meerdere van deze gebieden vrijwilligers te vinden dan behoudt RWS zich het recht voor om deze gebieden uit de OVK te halen, en de contractant te verzoeken, een ander vergelijkbaar gebied (qua omvang en habitat) hiervoor in de plaats te inventariseren. Dit zal dan uiteraard ruim van te voren met de opdrachtnemer worden besproken.

3. Programma van Eisen

3.1 Meetlocatie proefvlakken

1. Inventariseren van de proefvlakken welke zijn gelegen in een viertal hoofdwatersystemen:
 - Beneden Rivierengebied,
 - Maas,
 - IJsselmeer en
 - Randmeren.

Zie **tabel 1** voor een overzicht van de proefvlakken in de verschillende hoofdwatersystemen en hun oppervlakten.

Zie verder **bijlage 1** met kaarten voor de exacte ligging en begrenzing van de proefvlakken en de coördinaten van de transecten.

Tabel 1. Proefvlakken, oppervlakten en meetjaren

Hoofdwatersysteem	Naam proefvlak	plot	Opp (ha)	2026	2027	2028	2029	2030	2031	wijze van inventariseren
Beneden Rivierengebied	Scheelhoek	2681	101	ja	nee	ja	nee	ja	nee	integraal
	Krammerse Slikken I	2682	75	ja	nee	ja	nee	ja	nee	deelgebied
	Krammerse Slikken II	2683	160	ja	nee	ja	nee	ja	nee	deelgebied
	Oesterdam	2598	44	ja	nee	ja	nee	ja	nee	deelgebied
IJsselmeer	Stoenckherne	5228	73	ja	nee	ja	nee	ja	nee	integraal
Maas - noord	Romeinenweerd	2591	39	ja	nee	ja	nee	ja	nee	integraal
	Weerdbeemden	2590	76	ja	nee	ja	nee	ja	nee	integraal
	Bouxweerd	1664	81	ja	nee	ja	nee	ja	nee	integraal
	Stadsweide & Sneppe	1667	113	ja	nee	ja	nee	ja	nee	integraal
Maas - zuid	Stevensweert - De Brandt	1589	330	nee	ja	nee	ja	nee	ja	integraal
	Geulle aan de Maas	54684	98	nee	ja	nee	ja	nee	ja	integraal
Randmeren - zuid	Gooimeerkust-West	2265	40	ja	ja	ja	ja	ja	ja	deelgebied
	Gooimeerkust-Oost	2266	32	ja	ja	ja	ja	ja	ja	deelgebied
	Eemonding-Maatpolder-Buitendijks	2288	63	nee	ja	nee	ja	nee	ja	integraal
	Eemonding-Oost	2287	93	nee	ja	nee	ja	nee	ja	integraal
Randmeren - noord	Zwarte Meer – Kadoelersluis	2264	40	nee	ja	nee	ja	nee	ja	integraal
	Zwarte Meer	2263	45	nee	ja	nee	ja	nee	ja	integraal
	Ramsgeul	2262	66	ja	ja	ja	ja	ja	ja	6 transecten
	Ketelmeer - oost	2261	91	ja	ja	ja	ja	ja	ja	5 transecten
	Kampnieuwstad	2268	80	ja	ja	ja	ja	ja	ja	integraal
	Korte Waarden	2267	93	ja	ja	ja	ja	ja	ja	integraal
Grote Karekiet & BMP-Z-soorten	Drontermeer			ja	ja	ja	ja	ja	ja	integraal
	Ketelmeer			ja	ja	ja	ja	ja	ja	integraal
	Vossemeer			ja	ja	ja	ja	ja	ja	integraal
	Zwarte Meer			ja	ja	ja	ja	ja	ja	integraal
nesten meeuwen en sterns	Zwarte Meer - Kraggenoog			ja	ja	ja	ja	ja	ja	één telling eind mei / begin juni
	Zwarte Meer - De Snorre			ja	ja	ja	ja	ja	ja	één telling eind mei / begin juni

- De BMP-B soorten dienen altijd in het gehele proefvlak te worden geïnventariseerd. De vijf extra soorten dienen soms in het gehele proefvlak (= integraal), alleen in een klein gedeelte van het proefvlak (= deelgebied) of alleen in het aantal aangegeven raaien (= transecten) te worden geïnventariseerd.

3.2 Meetperiode proefvlakken

- De meetperiode bestaat zes volledige broedseizoenen; broedseizoen 2026, 2027, 2028, 2029, 2030 en 2031 (optie 2x met 2 jaar verlengen, dus uiterlijk tot 2035).
- De inventarisatie dient te gebeuren conform de in **tabel 1** aangegeven jaren en bijbehorende proefvlakken.

3.3 Meetsoorten proefvlakken

- De soorten die geïnventariseerd moeten worden zijn de zogenaamde BMP-B soorten, dus alle kolonievogels, zeldzame en schaarse broedvogels en daarnaast een vijftal algemene broedvogelsoorten die typisch zijn voor de Zoete Rijswateren. Zie **tabel 2** voor de lijst van te inventariseren soorten.

Tabel 2. Totaallijst te inventariseren soorten.

kolonievogels	zeldzame broedvogels		schaarse broedvogels	
Aalscholver Blauwe Reiger Dwergstern Grote Stern Grote Zilverreiger Huiszwaluw Kl. Mantelmeeuw Kl. Zilverreiger Kokmeeuw Lepelaar Noordse Stern Oeverzwaluw Pontische Meeuw Purperreiger Roek Stormmeeuw Visdief Zilvermeeuw Zwarte Stern Zwartkopmeeuw	Baardmannetje Blauwe Kiekendief Bontbekplevier Bonte Kraai Bonte Strandloper Brandgans Brilduiker Bruine Kiekendief Buidelmees Canadese Gans Casarca Draaihal Duinpieper Dwergmeeuw Eidereend Eng. Gele Kwikstaart Europese Kanarie Flamingo Geelpootmeeuw Geoarde Fuut Gauwe Gors Gauwe Kiekendief Gauwe Klauwier Grote Gele Kwikstaart Grote Karekiet Grote Mantelmeeuw IJsvoegel Indische Gans Keep Kemphaan Kerkuil Klapekster Klein Waterhoen Kleine Plevier Kleinst Waterhoen Kluut Kolgans	Kramsvogel Krooneend Kwak Kwartelkoning Mandarijneend Mid. Bonte Specht Middelste Zaagbek Nachtzwaluw Oeverloper Ooievaar Ortolaan Paapje Pijlstaart Porseleinhoen Raaf Rode Wouw Roerdomp Roodkopklauwier Roodmus Rouwkwikstaart Ruigpootuil Slechtvalk Smient Steltkluut Strandplevier Taigaboomkruiper Veldduil Waterspreeuw Woudaapje Zomertortel Zwarte Wouw Zwarte Zwaan	Appelvink Barmsijs Bergeend Blauwborst Boomleeuwerik Boomvalk Buizerd Dodaars Fluiter Fuut Geelgors Gele Kwikstaart Gierzwaluw Graspieper Gauwe Gans Groene Specht Groenling Grutto Havik Kievit Kl. Bonte Specht Kneu Knobbelzwaan Kraakeend Kruisbek Kuipeend Kwartel Nachtegaal Nijlgans Patrijs Putter Rietzanger Roodborsttapuit Scholekster Sijs Slobeend Snor	Sperwer Sprinkhaanzanger Steenuil Tafeleend Tapuit Torenvalk Tureluur Turkse Tortel Veldleeuwerik Vuurgoudhaantje Waterral Watersnip Wespendief Wielewaal Wintertaling Wulp Zomertaling Zwarte Roodstaart Zwarte Specht
				algemene broedvogels
		en alle zeer zeldzame soorten !!		Kleine Karekiet Meerkoet Rietgors Waterhoen Wilde Eend

NB: niet alle soorten komen regelmatig in de Zoete Rijswateren voor (zie van Turnhout 1999).

3.4 Meetmethode proefvlakken

- Alle proefvlakken dienen volgens de SOVON methode (Vergeer et al, 2023) te worden geïnventariseerd, gebruikmakend van de BMP-B methodiek.
- De kolonievogels, zeldzame en schaarse broedvogels dienen steeds integraal te worden geïnventariseerd.
- Inventarisatie dient conform op de in **tabel 1** aangeven wijze te gebeuren. De vijf algemene broedvogelsoorten dienen soms integraal, soms in een aantal transecten of soms slechts in een gedeelte van een proefvlak te worden geïnventariseerd conform **tabel 1**.
- Het vereiste minimum aantal bezoeken en aantal waarnemingen tussen de datumgrenzen per soort staat weergegeven in de meest recente handleiding Broedvogels van SOVON. De huidige is deze:

Vergeer J.W., Boele A., van Bruggen J. & van Turnhout C. 2023. Handleiding Sovon Broedvogelmonitoring: Broedvogel Monitoring Project en kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Op onderstaande site staat uitgebreide informatie over het landelijke broedvogelmeetnet, en zijn de handleidingen voor het tellen en autoclustering beschikbaar:

<https://www.sovon.nl/bmp>

3.3 Transport

9. De opdrachtnemer zorgt voor al het benodigde transport om het veldwerk te kunnen uitvoeren.

3.4 Data-opslag

10. De inventarisatiegegevens dienen rechtstreeks in Avimap (een applicatie van SOVON voor smartphone of tablet om broedvogelinventarisaties in het veld vast te leggen en te uploaden) ingevoerd te worden.

Op onderstaande site staat alle informatie over het gebruik van Avimap, instructiefilmpjes, handleiding en knoppen voor het downloaden van de applicatie voor diverse besturingssystemen.

<https://www.sovon.nl/tellen/avimap>

Indien nog geen toegang tot dit portaal, dan kan een account worden aangevraagd via

<https://www.sovon.nl/nl/inloggen>.

3.5 Vergunningen

11. De opdrachtnemer dient zelf zorg te dragen voor het op tijd verkrijgen van de benodigde vergunningen (bv ontheffing Omgevingswet) en toestemmingen van de grondeigenaren. Voor een overzicht van de op dit moment bij RWS bekende grondeigenaren zie **bijlage 2**. (RWS kan niet garanderen dat dit overzicht 100% correct is. Bijlage dient als handreiking).

3.6 Rapportages

12. Na ieder broedseizoen dient een voortgangsrapportage van het veldwerk in de Nederlandse taal te worden opgesteld en ten minste de volgende onderdelen te bevatten:
 - Overzicht van alle uitgevoerde bezoeken per telgebied.
13. Na ieder broedseizoen dient een jaarrapportage in de Nederlandse taal te worden opgesteld en ten minste de volgende onderdelen te bevatten:
 - Samenvatting
 - Inleiding
 - Een beschrijving van de belangrijkste ontwikkelingen per proefvlak die van invloed zijn op de broedplaatskeuze van broedvogels.
 - Een kaart van het areaal gemaaid riet per proefvlak.
 - Een beschrijving van het weer van het afgelopen broedseizoen.
 - Een beschrijving van de resultaten van per proefvlak en per randmeer
 - Een tabellarisch overzicht van de aantallen broedvogels per proefvlak

Deze jaarrapportages worden openbaar gemaakt door Rijkswaterstaat.

3.7 Planning

14. Levering volgens onderstaand planningsschema (**tabel 3**) geeft aan wanneer de gegevens in bezit moeten zijn van OG. De termijn van een week betreft hier een periode van 5 werkdagen.
15. De voortgangsrapportage dient vóór 1 augustus in het jaar van het afgelopen broedseizoen te worden opgeleverd. Binnen een week zal de opdrachtgever het rapport beoordelen.

16. Het concept van de jaarrapportage dient vóór 15 september in het jaar van het afgelopen broedseizoen te worden opgeleverd. Binnen twee weken zal de opdrachtgever het rapport beoordelen.
17. De definitieve jaarrapportage dient vóór 15 oktober in het jaar van het afgelopen broedseizoen te worden opgeleverd.

Tabel 3. Planning uitvoering.

Planning uitvoering	Datum
Project start-up	Samen nader te bepalen
<u>De leveringen</u>	
1) Avimap	Invoer tijdens het veldwerk. Uploaden uiterlijk 1 week na einde van het broedseizoen.
2) Voortgangsrapportage	Vóór 1 augustus in het jaar van het afgelopen broedseizoen.
3) Acceptatie voortgangsrapportage door CIV	Maximaal 1 week na aanlevering
4) Herlevering voortgangsrapportage na afkeuring door CIV	Maximaal 1 week na afkeuring
5) Jaarrapportage	Vóór 15 september in het jaar van het afgelopen broedseizoen.
3) Acceptatie jaarrapportage door CIV	Maximaal 2 weken na aanlevering
4) Herlevering jaarrapportage na afkeuring door CIV	Maximaal 2 weken na afkeuring
Levering eindproduct(en) van ieder gevraagd deelproduct	Maximaal 2 weken na 2 ^e afkeuring door CIV
Acceptatie eindproduct(en) van ieder gevraagd deelproduct	Maximaal 2 weken na 2 ^e herstell levering

Bijlagen:

Bijlage 1 – Overzicht ligging telgebieden

Bijlage 2 - Lijst van grondeigenaren en of beheerder- Perceel- Broedvogels in de Zoete Rijswateren